

Rigsadvokatens AFGØRELSE - 25. maj 2018 - RA-2018-3100206-106

Advokat Mohammed Arbab Perveez, Vester Voldgade 106 st. tv., 1552 København V

Delvis erstatning for frihedsberøvelse - Deres klient E

I brev af 26. januar 2018 til Nordsjællands Politi har De som advokat for E fremsat krav om erstatning for varetægtsfængsling før og efter Københavns Byrets dom af 9. maj 2017.

Rigsadvokaten træffer afgørelse i første instans i sager vedrørende krav om erstatning for varetægtsfængsling efter endelig dom, hvis varetægtsfængslingen sker i medfør af udlændingelovens § 35 med henblik på effektivering af en i dommen fastsat bestemmelse om udvisning. Det fremgår af pkt. 13 i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om erstatning. Nordsjællands Politi, Udlændingecenter (UCN), har derfor den 26. marts 2018 sendt sagen til mig til afgørelse af kravet om erstatning for varetægtsfængsling efter dom. Dette omfatter perioden fra den 9. maj 2017 til den 18. december 2017.

Jeg bemærker i den forbindelse, at Deres klient sad varetægtsfængslet i medfør af udlændingelovens § 35, stk. 1, som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 fra den 9. marts 2017 til den 9. maj 2017, hvor han ved dom afsagt af Københavns Byret blev idømt 60 dages fængsel. Deres klient må anses for at have afsonet denne straf i forbindelse med varetægtsfængslingen før dom. Det fremgår i øvrigt af Deres anmodning om erstatning, at De fratrækker perioden på de 60 dages fængsel i Deres krav om erstatning. Jeg har på den baggrund lagt til grund, at der ikke søges om erstatning for varetægtsfængslingen i perioden fra den 9. marts 2017 til den 9. maj 2017.

Kravet for perioden før endelig dom fra den 25. maj 2016 til den 8. marts 2017 bliver behandlet af Rigspolitiet. Det fremgår af Rigspolitiets rundskrivelse af 16. maj 2016, at Rigspolitiet behandler erstatningssager uden for strafferetsplejen i første instans, herunder når frihedsberøvelsen er sket i medfør af udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt., når kravet er på mere end 50.000 kr.

Afgørelse

Jeg har besluttet at imødekomme erstatningskravet for frihedsberøvelse efter endelig dom delvist. Det betyder, at Deres klient kan få **12.000 kr.** i erstatning.

15 døgn á 800kr. (4. december 2017 – 18. december 2017)

12.000 kr.

Nedenfor følger først en sagsfremstilling dernæst en nærmere begrundelse for min afgørelse.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagen, at Deres klient indrejste i Danmark uden gyldig rejselegitimation den 15. november 2012, hvor han indledningsvist søgte om asyl og senere om humanitær opholdstilladelse.

Deres klient fik i den efterfølgende periode behandlet sine ansøgninger om asyl og om humanitær opholdstilladelse, hvilket han fik afslag på henholdsvis den 13. marts 2013 og 22. juli 2013. Ved seneste afgørelse fastsatte Justitsministeriet udrejsefristen til 15 dage.

Ved udrejsekontrol den 31. juli 2013 oplyste Deres klient, at han ikke ønskede at medvirke til udsendelse af Danmark. Han har kontinuerligt fastholdt dette standpunkt indtil den 3. marts 2017, hvilket bl.a. har betydet, at han har nægtet at lade sig fremstille for/ eller tale med personalet på den Libyske ambassade med henblik på at få udstedt rejsedokumenter.

Den 25. maj 2016 blev Deres klient anholdt af politiet og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, og frihedsberøvet efter udlændingelovens § 36, stk. 1, 1. pkt. Frihedsberøvelsen blev kendt lovlig ved Retten i Hillerød den 27. maj 2017, og blev løbende forlænget frem til den 16. marts 2017.

Den 11. november 2016 blev Deres klient idømt 20 dages fængsel for overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, og § 266, samt udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år.

Deres klient ønskede fortsat ikke at medvirke til en udsendelse af Danmark og tilkendegav bl.a. overfor politiet, at han ville gøre alt, der stod i hans magt, for at forhindre udsendelsen.

På udsendelsesdagen den 2. februar 2017 blev Deres klient ledsaget af politiet. Han blev iført transportbælte med fiksering af hænder og albuer, hvilket han medvirkede til. Om bord på flyet blev Deres klient højroret og voldsom og begyndte at gøre modstand i sædet. Flypersonalet bad som følge deraf politiet om at forlade flyet med Deres klient, og under tumult spyttede Deres klient en af de ledsagende polititjenestemænd i ansigtet og fremkom med trusler over for de ledsagende polititjenestemænd.

Deres klient blev den 9. marts 2017 varetægtsfængslet (før dom) i medfør af udlændingelovens § 35, stk. 1, nr. 1. Varetægtsfængslingen blev frivilligt forlænget uden fremstilling i retten, frem til der skulle afsiges dom i sagen vedr. overtrædelse af straffelovens § 119 begået den 2. februar 2017.

Den 9. maj 2017 blev Deres klient idømt 60 dages fængsel for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og udvist af Danmark med indrejseforbud i 6 år. Han blev varetægtsfængslet efter dom i medfør af udlændingelovens § 35, stk. 1, nr. 1.

Ved et møde mellem politiet og den libyske ambassade den 22. juni 2017 oplyste ambassaden, at på grund af de tidligere udsendelsesforsøg, ønskede hverken ambassaden eller de libyske myndigheder at medvirke til en ledsaget udsendelse af Deres klient til Libyen via Tyrkiet, som ellers planlagt. Som konsekvens heraf måtte politiet herefter arbejde på at udsende Deres klient med chartret fly til Libyen.

Frihedsberøvelsen blev løbende forlænget frem til den 4. december 2017, hvor Københavns Byret afsagde kendelse om, at Deres klient skulle løslades, idet betingelserne for fortsat fængsling ikke længere var til stede. Retten lagde vægt på, at politiet forgæves havde forsøgt at udsende Deres klient to gange siden maj 2016, og retten fandt ikke, at der var udsigt til udsendelse af Deres klient indenfor en nærmere fremtid. Kendelsen blev kæret til landsretten med opsættende virkning.

Den 18. december 2017 stadfæstede Østre Landsret byrettens kendelse.

Begrundelse

I sager, hvor der har været foretaget frihedsberøvelse, og som ikke er endt med påtaleopgivelse eller frifindelse, kan der ydes erstatning i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2. Bestemmelsen er, i modsætning til retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, en fakultativ regel, hvorefter erstatning kan ydes efter en konkret vurdering. Af bemærkningerne til retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 fremgår, at det er en forudsætning for erstatning, at der kan påvises et klar misforhold mellem på den ene side det processuelle indgreb og på den anden side sagens karakter og det påsigtede forholds grovhed.

Deres klient var frihedsberøvet i 224 dage efter den endelige dom af 9. maj 2017. Det er på den baggrund min opfattelse, at frihedsberøvelsen står i misforhold til den idømte straf på 60 dages fængsel.

Jeg har herefter overvejet spørgsmålet om egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Den 9. maj 2017 til den 4. december 2017:

Det er min opfattelse, at Deres klient har udvist egen skyld, således at erstatning for denne periode nægtes.

Jeg har lagt vægt på, at Deres klient ved at begå udvisningsbegrundende kriminalitet selv har givet anledning til frihedsberøvelsen i en sådan grad, at erstatning må nægtes. Ved at begå udvisningsbegrundende kriminalitet måtte Deres klient have kunnet påregne, at han kunne blive udsat for frihedsberøvelse, herunder i en periode efter dom med henblik på udsendelse.

Jeg finder endvidere, at Deres klients adfærd i forbindelse med de tidligere udsendelsesbestræbelser har været direkte medvirkende til udstrækningen af varetægtsfængslingen, og at erstatningen for perioden indtil den 4. december 2017 derfor må bortfalde.

Deres klient har således i en årrække nægtet at samarbejde med de danske og libyske myndigheder i forhold til udsendelsen af ham til Libyen. Dette kulminerede med det voldelige overfald på to polititjenestemænd samt afbrydelse af det seneste forsøg på udsendelse af Danmark den 2. februar 2017. Som en direkte konsekvens heraf meddelte den Libyske ambassade i juni 2017, at hverken ambassaden eller de Libyske myndigheder nu ønskede at medvirke til en ledsaget udsendelse af Deres klient, og at en udsendelse herefter måtte foregå med chartret fly.

En udsendelse af landet med chartret fly er en kompliceret proces, der typisk kræver en større myndighedsindsats, idet der herefter via de diplomatiske kanaler bl.a. skal indhentes landingstilladelse, foretages vurdering af sikkerhedssituationen og tilvejebringes sikkerhedsforanstaltninger i Libyen, chartres fly mv. Nødvendigheden af at igangsætte denne proces kan alene tilskrives Deres klients adfærd, hvorfor han også må bære risikoen og ansvaret for, at udsendelsesproceduren og dermed varetægtsfængslingens udstrækning blev forlænget. Som det i øvrigt har været redegjort for i retten i forbindelse med fristforlængelserne af Deres klient, har politiet i hele perioden gennem de diplomatiske kanaler arbejdet på at få Deres klient udsendt af landet.

Det skal endeligt bemærkes, at retten løbende forlængede varetægtsfængslingen frem til den 4. december 2018.

Jeg finder i øvrigt ikke at de strafforfølgende myndigheder har begået ansvarspådragende fejl, som kan begrunde erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler, jf. retsplejelovens § 1018 h.

Den 4. december 2017 til den 18. december 2017:

Københavns Byret løslod Deres klient ved kendelse af 4. december 2017, idet byretten ikke fandt, at der var udsigt til, at Deres klient indenfor en nærmere fremtid ville blive udsendt. Østre Landsret stadfæstede byrettens kendelse den 18. december 2017. Jeg mener derfor, at Deres klient er berettiget til erstatning for denne periode.

Jeg har fastsat erstatningen efter de takster, som følger af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a, pkt. 1, idet det bemærkes, at den høje takst for det første døgn frihedsberøvelse efter fast administrativ praksis ikke anvendes i sager, hvor den erstatningssøgende er idømt en fængselsstraf. Baggrunden herfor er, at den høje takst skal kompensere for det særlige ubehag, som følger af, at man ved frihedsberøvelsens indledning rives ud af sin hverdag. Dette særlige forhold ses der ikke for at være grundlag for at kompensere for i Deres klients tilfælde.

Lovgrundlag

Min afgørelse er truffet efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2 (misforhold) 1018 a, stk. 3 (erstatning kan nedsættes eller nægtes pga. egen skyld) og retsplejelovens § 1018 h.

Udbetaling og renter

Det er Nordsjællands Politi, der udbetaler erstatningen. Jeg har i dag anmodet politiet om at udbetale beløbet til Dem. Hvis De har spørgsmål om udbetalingen, kan De kontakte politiet.

Politiet udbetaler renter af beløbet efter renteloven (med 8 pct. årligt over den fastsatte referencesats) fra den dag, hvor politiet modtog erstatningskravet, til beløbet udbetales.

Skattepligt

Erstatning for tort m.v. (ikke-økonomisk skade) er ikke skattepligtig.

Erstatning for økonomisk tab, f.eks. tabt arbejdsfortjeneste, mistede arbejdsløshedsdagpenge eller sygedagpenge, er skattepligtig.

Erstatning for anden økonomisk skade, f.eks. ødelagt tøj, er ikke skattepligtig.

Renter af alle erstatningsbeløb er skattepligtige.

Politiet indberetter de skattepligtige beløb til SKAT. Det gælder også, selv om politiet modregner i beløbet for evt. gæld til det offentlige, f.eks. sagsomkostninger.

Erstatningsbeløb for tabt arbejdsfortjeneste og rentebeløb vil blive fortrykt på selvangivelsen. Deres klient skal selv selvangive andre skattepligtige erstatningsbeløb.

Mulighed for at klage mv.

Min afgørelse er endelig. Deres klient kan derfor ikke klage over den. Det står i retsplejelovens § 1018 e, stk. 3.

Deres klient kan anmode om, at retten tager stilling til erstatningskravet. Hvis Deres klient ønsker, at retten tager stilling til kravet, skal De oplyse dette til Statsadvokaten i København senest to måneder efter, at De har modtaget denne afgørelse. Det står i retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Hvis De har spørgsmål til min afgørelse, er De velkommen til at kontakte Sabrina Amtrup. Med venlig hilsen

Britta Boysen

.....

Københavns Byrets DOM - 1. juli 2020 - SS 1-29729/2019 - SAK-2018-3100101-492

Erstatningssøgende E , født marts 1993 mod Anklagemyndigheden

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag er behandlet med domsmænd.

Statsadvokaten i København har ved tilkendegivelse af 14. november 2019 i medfør af retsplejelovens § 1018 f, indbragt en sag for retten, hvor E har fremsat endeligt krav om erstatning på 132.000 kr. i anledning af, at E i tiden fra den 22. juni 2017 til den 4. december 2017 var anholdt efter udlændingelovens § 35.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om frifindelse, men har ikke bestridt selve kravets opgørelse, subsidiært at der ikke tillægges erstatningssøgende erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

Oplysningerne i sagen

E var i tiden fra den 9. maj til den 18. december 2017 fængslet under udlændingelovens § 35, med henblik på udsendelse.

Det oprindelige grundlag for udvisningen var, at E fik afslag på ansøgning om asyl og humanitær opholdstilladelse henholdsvis den 13. marts og 22. juli 2013.

Derudover blev E ved dom af 11. november 2016 idømt 20 dages fængsel for overtrædelse af straffelovens § 291, stk. 1, og § 266, samt udvisning med et indrejseforbud i 6 år. Endvidere ved dom af 9. maj 2017 idømt en fællesstraf af fængsel i 60 dage for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, samt udvisning med et indrejseforbud i 6 år.

Under perioden fra 31. juli 2013 og frem til den 3. marts 2017 har E oplyst, at han ikke ønskede at medvirke til udseendelsen af Danmark. Fra den 3. marts 2017 og frem har E oplyst, at han ønskede at medvirke til udsendelsen, herunder med chartret fly fra den 27. juni 2017.

Det er oplyst, at E er forsøgt udsendt to gange, senest den 2. februar 2017.

Det fremgår af sagens oplysninger og dommen af 9. maj 2017, at E den 2. februar 2017 i forbindelse med udseendelse via Tyrkiet til Libyen var ledsaget om bord på et kommercielt rutefly iført transportbælte med fiksering af hænder og albuer. Om bord på flyet blev E højrystet, voldsom og begyndte at gøre modstand i flysædet, hvorefter han truede de ledsagende politibetjente og spyttede den ene i ansigtet. E blev derefter bedt om at forlade flyet.

Den 22. juni 2017 meddelte den libyske ambassade, at den og de libyske myndigheder ikke længere ønskede at medvirke til en ledsaget udsendelse, hvorfor udsendelsen skulle ske med chartret fly.

Om udsendelse ved brug af chartret fly er der fremlagt blandt andet e-mail-korrespondance mellem kriminalassistent X1, politikommissær X2 og politikommissær X3 af 22.-27. juni 2017, rapport planering af chartret flyvning af 8. august 2017, brev af 21. august 2017 til den libyske ambassadør, rapport status på sagen af henholdsvis 5. september, 4. og 31. oktober og 28. november 2017.

Af sagsfremstillingen i Østre Landsrets kendelse af 18. december 2017 fremgår blandt andet, at:

" ...

Om forløbet siden den 9. maj 2017 fremgår af kæreskriftet blandt andet:

"Ved et møde mellem politiet og den libyske ambassade den 22. juni 2017 oplyste ambassaden, at på grund af de tidligere udsendelsesforsøg ønskede hverken ambassaden eller de libyske myndigheder i øvrigt at medvirke [til] en ledsaget udsendelse af udlændingen til Libyen via Tyrkiet. Ambassadøren foreslog, at udlændingen enten fremviste gyldigt eller udløbet pas, hvorefter han med ambassadens hjælp kunne rejse, hvorhen han havde lyst. Alternativt skulle han udsendes med chartret fly til Libyen.

Ved en afhøring den 27. juni 2017 oplyste udlændinge, at han var indstillet på at lade sig udsende med et chartret fly. Udlændinge blev gjort bekendt med, at politiet ville arbejde på dette.

Den 10. juli 2017 blev udlændingen gjort bekendt med, at politiet arbejdede på en chartret udsendelse, men at der var udfordringer med indhentelse af landingstilladelse i Tripoli, Libyen. Udlændingen oplyste, at han fortsat ønskede at udrejse hurtigst muligt.

Af politirapport af 8. august 2017 fremgår det, at UCN tidligere havde kontaktet Rigspolitiets Nationale Udlændingecenter (NUC) med henblik på NUC tog kontakt til de libyske myndigheder for at opnå bl.a. landingstilladelse og dels med henblik på en vurdering af sikkerhedssituationen i Libyen.

Den 21. august 2017 anmodede politiet den libyske ambassadør om et møde med henblik på fremskaffelse af en landingstilladelse i Tripoli.

Den 13. november 2017 afholdt Rigspolitiet og UCN et møde med den libyske ambassadør vedrørende muligheden for at udsende udlændinge til Libyen med et chartret fly. Ambassadøren oplyste i den forbindelse, at han bestemt mente, at en udsendelse med chartret fly var en mulighed. Dog bør dansk politi af sikkerhedsmæssige årsager forlade lufthavnen i Tripoli samme dag. Ambassadøren oplyste endvidere, at politiet kunne iværksætte planlægningen af et chartret fly og ønskede i den forbindelse oplysninger om dato og tider for afgang/ankomst og navne på de libyske statsborgere, der skal med på den chartrede flyvning. Han ville så fald orientere de libyske myndigheder om ankomsten.

Den 29. november 2019 kontaktede politiet den libyske ambassade telefonisk med henblik på at aftale et yderligere møde vedrørende forberedelserne til en chartret flyvning til Tripoli i Libyen. Medarbejderen på ambassaden oplyste, at ambassadøren pt. var sygemeldt på grund af en diskusprolaps, og at der forelå et stort pres med opgaver på ambassaden. Ambassaden skønnede dog at have "overblikket" igen om ca. 1 uge til. Det blev aftalt, at UCN ville kontakte ambassaden igen om ca. 1. uge."

..."

Det fremgår, at E blev løsladt af Østre Landsret den 18. december 2017, hvorved landsretten stadfæstede byrettens afgørelse af 4. december 2017.

Rigsadvokaten traf den 25. maj 2018 afgørelse om delvis erstatning, hvor Rigsadvokaten fandt, at E var berettiget til erstatning for frihedsberøvelsen fra den 4.-18. december 2017.

E anmodede om, at afgørelsen blev indbragt for retten den 31. maj 2018.

Rettens begrundelse og afgørelse

Påstanden om erstatning skal vurderes efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2.

Det er ubestridt, at betingelserne for erstatning efter § 1018 a, stk. 2, er opfyldt, navnligt henset til misforholdet mellem den tid på 224 dage, hvor E har været frihedsberøvet efter dommen af 9. maj 2017, og til den idømte fællesstraf på 60 dages fængsel.

Spørgsmålet er herefter, hvorvidt E selv har givet anledning til foranstaltningen, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

E blev forsøgt udsendt af Danmark to gange på sædvanlig vis med kommercielle fly, hvilket mislykkedes. Efter udsendelsesforsøget den 2. februar 2017 meddelte den libyske ambassade, at hverken ambassaden eller de libyske myndigheder ville medvirke til udsendelsen.

Efter oplysningerne om episoden den 2. februar 2017 og dommen af 9. maj 2017 lægges det til grund, at det var E's handlinger, der medførte, at udsendelsen ikke kunne finde sted. Endvidere, at hans adfærd bevirkede, at det ikke igen var muligt at udsende ham på sædvanlig vis med kommercielle fly via Tyrkiet.

Herefter og efter oplysningerne om, at E i perioden fra 31. juli 2013 frem til 3. marts 2017 ikke ønskede at medvirke til udsendelse, og den 11. november 2016 og 9. maj 2017 blev dømt for udvisningsbegrundende kriminalitet, finder retten, at E selv har givet anledning til foranstaltningen, jf. retsplejelovens § 1018a, stk. 3.

Efter sagens oplysninger lægges det til grund, at der er væsentlige forskelle på at udsende en ikke-samarbejdsvillig udlændinge med kommercielle fly og med et chartret fly. I nærværende sag må dette endvidere antages at være besværliggjort af det land, der skal flyves til, under hensyn til blandt andet sikkerhedssituationen i landet.

Retten finder det herefter ikke bevist, at myndigheder allerede den 22. juni 2017 eller i øvrigt frem til byrettens afgørelse af 4. december 2017 burde have indset, at udsendelse ikke kunne ske inden for rimelig tid. Efter sagens oplysninger, herunder at der løbende var tiltag med henblik på at arrangere udsendelsen, finder retten, at myndighederne fremmede sagen behørigt.

Det forhold, at E blev løsladt den 18. december 2017, kan ikke føre til en anden vurdering. Retten har ved vurderingen lagt vægt på, at der ved byrettens fristforlængelser løbende er sket en proportionalitetsafvejning i forhold til E og de eventuelle tiltag, der var gjort med henblik på udsendelsen.

Henset til vurderingen ovenfor og til udsendelsens karakter og forholdene omkring planlægningen af udsendelsen til Tripoli findes der ikke at være begået ansvarspådragende fejl, som kan begrunde erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler, jf. retsplejelovens § 1018 h.

Under disse omstændigheder frifindes anklagemyndigheden.

Erstatningskravet blev rejst af E den 26. januar 2018. Den 25. maj 2018 traf Rigsadvokaten afgørelse i sagen. Den 31. maj 2018 blev afgørelsen anmodet indbragt for retten. Den 18. november 2019 modtog retten statsadvokatens tilkendegivelse dateret den 14. november 2019. Den 29. januar 2020 blev sagen berammet til hovedforhandling den 5. maj 2020, hvor E ikke mødte. Sagen blev herefter udsat til den 1. juli 2020, hvor hovedforhandlingen blev gennemført til dom.

Henset til sagsbehandlingstiden, der i det væsentligste ikke skyldes tiltaltes forhold, finder retten undtagelsesvist, at statskassen skal betale sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

Anklagemyndigheden frifindes for det af erstatningssøgende rejste krav.

Statskassen skal betale sagens omkostninger, herunder 14.355 kr.+ moms i salær til den beskikkede advokat, advokat Mohammed Arbab Perveez.

Martin Melchior

.....

Østre Landsrets 20. afdelings DOM - 1. september 2021 - S-2246-20

(landsdommerne Thomas Lohse, Henrik Bitsch og Morten Petersen Broberg (kst.) med domsmænd).

Anklagemyndigheden mod erstatningssøgende E , født marts 1993, (advokat Mohammed Arbab Perveez, besk.)

Københavns Byrets dom af 1. juli 2020 (sag nr. SS 1-29729/2019) er anket af E med endelig påstand om, at han tilkendes 132.000 kr. i erstatning.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

E har ikke givet møde for landsretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Af de grunde, der er anført af byretten, og da det for landsretten fremkomne ikke kan føre til andet resultat, stadfæster landsretten dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom i sagen mod erstatningssøgende E stadfæstes.

Erstatningssøgende skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Jens Jensen

souschef